

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE I ZAPOBIEGAJĄCE POWSTAWANIU ODPADÓW

Zarządzanie odpadami jest jednym z kluczowych wyzwań współczesnych społeczeństw, a głównym celem gospodarki odpadami jest zapobieganie ich powstawaniu i minimalizowanie ilości produkowanych śmieci. Statystyki pokazują, że przeciętny Polak produkuje około 320 kg odpadów rocznie, co świadczy o rosnącej skali problemu. Zgodnie z określoną przez Unię Europejską hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w pierwszej kolejności należy zapobiegać ich powstawaniu. Jeśli to nie jest możliwe, należy dążyć do ograniczenia ilości generowanych odpadów, a w dalszej kolejności skupiać się na ponownym wykorzystaniu, recyklingu i odzysku surowców. Dopiero na samym końcu, jako ostateczność, powinno się unieszkodliwiać odpady, czyli je składować lub spalać. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest zwiększenie świadomości społecznej oraz wprowadzanie odpowiednich nawyków w codziennym życiu, które ułatwią zmniejszenie ilości odpadów.

Każdy z nas powinien podjąć działania sprzyjające ograniczeniu powstawania odpadów. Wyrzucanie odpadów czy nawet segregacja nie są rozwiązaniem.

Najlepiej zagospodarowane odpady to takie odpady, które w ogóle nie powstają. Zapobieganie powstawaniu odpadów możemy w domu, a nawet trochę wcześniej, bo już w trakcie robienia zakupów. Dokonując świadomych wyborów, możemy wywrzeć pozytywny wpływ na środowisko, oszczędzać zasoby i przyczynić się do bardziej zrównoważonej przyszłości.

ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW ZACZYNA SIĘ OD ŚWIADOMEJ KONSUMPCJI

Zmniejszanie ilości odpadów zaczyna się od codziennych decyzji i nawyków konsumenckich. Świadoma konsumpcja to przemyślane podejście do zakupów, wybieranie produktów z minimalnym opakowaniem, preferowanie rzeczy trwałych i naprawialnych oraz unikanie jednorazowych przedmiotów. Poniżej kilka działań, które wspierają świadomą konsumpcję.

Przemyślane zakupy – unikanie impulsywnych zakupów i kupowanie tylko tego, co naprawdę jest potrzebne.

Redukcja i unikanie nadmiaru opakowań – kupowanie produktów z minimalnym opakowaniem lub bez opakowania.

Unikanie produktów jednorazowego użytku – warto zrezygnować z jednorazowych torebek, plastikowych talerzy, sztućców, słomek i kubków na rzecz wielorazowych alternatyw.

Używanie toreb wielokrotnego użytku – torba wielokrotnego użytku jest pojemna, wytrzymała i będzie służyć całe lata. Warto wyrobić taki nawyk, szczególnie, że każda torba jednorazowa w sklepie to dodatkowy koszt i dodatkowy śmieć.

Wybieranie lokalnych producentów – kupowanie lokalnych produktów zmniejsza ilość opakowań oraz emisję CO₂ związaną z transportem.

Wybieranie produktów ekologicznych – kupowanie produktów o małym wpływie na środowisko, wykonanych np. z materiałów biodegradowalnych.

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

PONOWNE WYKORZYSTYWANIE PRZEDMIOTÓW

Ponowne wykorzystywanie przedmiotów to kolejny sposób na zmniejszenie ilości odpadów i ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. W wielu przypadkach produkty, które mogłyby trafić na śmietnik, mogą znaleźć nowe zastosowanie. Poniżej kilka sposobów na ponowne wykorzystanie przedmiotów w codziennym życiu.

Słoiki i butelki szklane – można wykorzystać do przechowywania żywności, przypraw, napojów, domowych przetworów.

Kartony – można wykorzystać jako organizery w domu do przechowywania dokumentów lub drobiazgów.

Stare ubrania – zamiast wyrzucać, warto przerobić np. na ściereki.

Naprawa zamiast wyrzucenia – zamiast kupować nowe produkty, warto naprawiać stare np. ubrania, meble czy sprzęt domowy.

Wymiana rzeczy lub oddanie na cele charytatywne – zbędne przedmioty można sprzedać, wymienić lub oddać na cele charytatywne.

RECYKLING ODPADÓW

Recykling odpadów to proces przetwarzania zużytych materiałów w nowe produkty, co pozwala na ograniczenie ilości odpadów trafiających na wysypiska i obniżenie zużycia surowców naturalnych.

Dzięki recyklingowi możliwe jest oszczędzanie energii, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona środowiska. Istnieje wiele możliwości recyklingu różnych odpadów w codziennym życiu. Można to skutecznie robić poprzez:

- **poprawne segregowanie odpadów** – podział odpadów na: papier, tworzywa sztuczne, metal, szkło i bioodpady pozwala na ich efektywny recykling;
- **kompostowanie odpadów organicznych** – resztki jedzenia i inne bioodpady można kompostować, co zmniejsza ilość odpadów wysyłanych na wysypisko i tworzy wartościowy kompost dla ogrodu;
- **recykling elektroniki** – zużyte sprzęty elektroniczne należy oddawać do punktów selektywnej zbiórki odpadów.

OGRANICZENIE MARNOWANIA ŻYWNOSCI

Odpady żywnościowe generują ogromne straty energii, wody i zasobów, a także przyczyniają się do emisji gazów cieplarnianych. Aby zmniejszyć marnowanie żywności należy:

- **planować posiłki** – warto ułożyć plan posiłków na tydzień, aby uniknąć nadmiaru kupowania;
- **tworzyć listę zakupów** – sporządzać listę zakupów opartą na planie posiłków, aby uniknąć impulsywnych zakupów, które mogą prowadzić do marnotrawstwa.

- **właściwe przechowywać produkty** – używać odpowiednich metod przechowywania takich jak: lodówka, zamrażarka czy pojemniki próżniowe, aby przedłużyć trwałość produktów.

Powyższe przykłady to mały krok, który może mieć duże znaczenie dla redukcji ilości odpadów. Drobne zmiany w codziennych nawykach zakupowych, takie jak wybieranie produktów z minimalną ilością opakowań lub korzystanie z opakowań wielokrotnego użytku, mogą przyczynić się do zmniejszenia produkcji odpadów i ochrony zasobów naturalnych. W skali globalnej, jeśli więcej osób podejmie takie działania, wpłynie to na ograniczenie zanieczyszczenia plastikiem, redukcję śladu węglowego i poprawę stanu środowiska naturalnego. Dzięki takim działaniom możemy nie tylko chronić środowisko, ale także stworzyć bardziej zrównoważone społeczeństwo.

JUSTYNA KAPITAN
Dział Rolnictwa Ekologicznego
i Ochrony Środowiska

Źródło:
[www.gov.pl/web/klimat/
zapobieganie-powstawaniu-odpadow](http://www.gov.pl/web/klimat/zapobieganie-powstawaniu-odpadow)
www.naszemięci.pl

ZA TREŚCI ZAWARTE W PUBLIKACJI
DOFINANSOWANEJ ZE ŚRODKÓW WFOŚiGW
W KATOWICACH ODPOWIEDZIALNOŚĆ
PONOŚI REDAKCJA.

Rys. 1 Hierarchia postępowania z odpadami

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy